

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII

Przedmiotowy System Oceniania z Religii został opracowany na podstawie *Programu Nauczania Religii Rzymskokatolickiej w Przedszkolach i Szkołach*, zatwierdzonego przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w Białymstoku 9 czerwca 2010 r.; *Zasad oceniania osiągnięć edukacyjnych z religii Rzymskokatolickiej w szkołach - KWEP-C- 464/08*

Przedmiotowy System Oceniania z Religii jest zgodny z Rozporządzeniem MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych oraz ze zmianami dokonanymi w tym rozporządzeniu z dnia 13 lipca 2007 r. Najważniejsze punkty przedmiotowego systemu oceniania z katechezy:

1. Cele.
2. Zasady.
3. Obszary podlegające ocenie na katechezie.
4. Prawa i obowiązki ucznia i katechety.
5. Wymagania programowe i kryteria oceniania.
6. Poprawa oceny.
7. Przewidywane osiągnięcia uczniów.
8. Wagi

Ad. 1. Cele

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Kształtowanie motywacji do uczenia się oraz wspieranie aktywności edukacyjnej ucznia.
3. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju intelektualnego i duchowego.
4. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, uzdolnieniach ucznia.
5. Wychowanie ucznia do odpowiedzialności, co w konsekwencji ma prowadzić do samokontroli, samooceny i samokształcenia.
6. Budzenie zainteresowania przesłaniem Bożym.
7. Uzdolnienie do odczytania w nauczaniu biblijnym wezwania Bożego dla swego życia.
8. Poglębione przeżywanie roku liturgicznego i sakramentów.
9. Kształtowanie sumienia.
10. Gotowość otwarcia się na Boga w modlitwie.
11. Poczucie przynależności, posiadanie własnego miejsca i odczytywanie własnych zadań w społeczności Kościoła, w narodzie, rodzinie, grupie szkolnej i koleżeńskiej.

Ad. 2. Zasady Podstawowe

1. Uczestnictwo w lekcjach religii jest dobrowolne.
2. Rodzice Ucznia rozpoczynającego naukę w ZSG-H deklarują w pierwszym tygodniu września jego uczestnictwo w lekcjach religii w formie pisemnego oświadczenia, które nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może natomiast zostać zmienione.
3. Powyższa deklaracja obejmuje cały etap szkolny.
4. Po złożeniu oświadczenia udział w wybranych zajęciach staje się dla Ucznia obowiązkowy.
5. Rodzice (opiekunowie) uczniów/ uczniowie pełnoletni, którzy nie będą uczestniczyć w lekcjach religii, informują o tym pisemnie Dyrektora Szkoły w pierwszym tygodniu

- września. Pisemna informacja przechowywana jest w dokumentacji Ucznia. Powyższej informacji nie umieszcza się na świadectwie.
6. Rezygnację z uczestnictwa w nauce religii w późniejszym czasie składają rodzice (prawni opiekunowie), w przypadku ucznia pełnoletniego on sam w formie pisemnej u Dyrektora Szkoły.
  7. Zwolnienie ucznia z zajęć z religii na podstawie zmiany oświadczenia powinno być poprzedzone powiadomieniem wychowawcy klasy i przechowywana w dokumentacji ucznia.
  8. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć z religii na podstawie zmiany oświadczenia uczniowi nie ustala się ocen śródrocznych i rocznych, a w dokumentacji przebiegu nauczania nie dokonuje się żadnych wpisów.
  9. Uczniowie nieuczestniczący w lekcjach religii w czasie trwania lekcji zobowiązani są do przebywania na terenie szkoły, chyba że jest to pierwsza lub ostatnia lekcja i wychowawca klasy po uzgodnieniu z rodzicami (opiekunami) podejmie inną decyzję.
  10. Jeśli Uczeń nagminnie opuszcza lekcje religii, a nie złożył deklaracji o nieuczestniczeniu, lub nieodpowiednio się zachowuje nauczyciel religii zobowiązany jest powiadomić o tym fakcie wychowawcę i rodziców (opiekunów) ucznia.
  11. Uczeń, który w klasie niższej nie był objęty nauką religii w przypadku złożenia oświadczenia o uczestnictwie w lekcjach religii w klasie programowo wyższej może uzyskać pozytywną ocenę o ile będzie uzupełniać braki w sposób uzgodniony z nauczycielem religii. (zgodnie z § 8 i 12 *Zasad oceniania osiągnięć edukacyjnych z religii Rzymskokatolickiej w szkołach - KWEP-C- 464/08*) W takim przypadku, przy ustalaniu ocen śródrocznych i rocznych, nauczyciel uwzględni również te oceny bieżące, które uczeń uzyskał w wyniku uzupełniania braków. (Uzupełniania braków nie odnotowuje się osobno w dokumentacji szkolnej.
  12. Gdy uzupełnienie braków nie jest możliwe, uczeń może być objęty nauką religii w kolejnym roku szkolnym, po przystąpieniu do egzaminu klasyfikacyjnego wyznaczonego przez dyrektora szkoły.
Egzamin klasyfikacyjny obejmuje te treści zawarte w programie nauczania, których uczeń nie zrealizował we wcześniejszym toku kształcenia.
  13. Klasyfikację śródroczną uczniów przeprowadza się w terminach określonych w statucie szkoły.
  14. Przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciele religii są obowiązani poinformować ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanej dla niego ocenie rocznej z religii, w terminie i formie określonych w statucie szkoły.
  15. Ocena niedostateczna nie ma wpływu na promocję i ukończenie szkoły. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną i w klasie programowo wyższej chce uczestniczyć w zajęciach religii zobowiązany jest do zaliczenia programowego materiału zgodnie z punktem 11 i 12.
  16. W przypadku nieklasyfikowania ucznia z religii w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny wpisuje się „nieklasyfikowany”.
Fakt nieklasyfikowania ucznia z religii nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.

Zasady ogólne dotyczące oceniania

1. Nauczyciel, na początku roku szkolnego, informuje uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych z katechezy, wynikających z realizowanego programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, o warunkach uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana.
2. Praktyki religijne nie podlegają ocenie.
3. Każda ocena jest jawna dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów), a także wystawiana według ustalonych kryteriów.
4. Do wystawienia oceny śródrocznej wymagane są minimum cztery oceny bieżące.
5. Uczeń może być niesklasyfikowany w przypadku ponad 50% nieusprawiedliwionych nieobecności.
6. Nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych możliwości psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.
7. Uczeń jest zobowiązany do prowadzenia zeszytu i noszenia katechizmu przedmiotowego oraz do systematycznego odrabiania prac domowych.
8. Sprawdziany wiedzy odbywają się minimum raz w semestrze i są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem. Sprawdziany są obowiązkowe, jeśli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien zaliczyć sprawdzian w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem.
9. W przypadku wystąpienia poważnych przyczyn losowych, które przeszkodziły w przygotowaniu się ucznia do lekcji, uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeżeli są one potwierdzone pisemnie lub ustnie przez rodzica (opiekuna) przed lekcją.
10. Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania i na określonych w nim zasadach uczeń może skorzystać ze zwolnienia z odpowiedzi ustnej (np. tzw. „szczęśliwy numer” i innych form przyjętych w szkole), nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów.
11. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.
12. Ocenie niedostatecznej śródrocznej czy rocznej uczeń informowany jest ustnie, a jego rodzice (opiekunowie) w formie pisemnej na miesiąc przed radą pedagogiczną klasyfikacyjną. Za pisemne poinformowanie rodzica (opiekuna) odpowiada wychowawca. Szczegółowe postępowanie określa Wewnątrzszkolny System Oceniania.
13. Na 7 dni przed posiedzeniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej uczniowie są informowani o przewidywanych ocenach śródrocznych lub rocznych.
14. Kryteria odpowiadające poszczególnym śródrocznym i rocznym stopniom szkolnym są zgodne z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Ad. 3. Obszary podlegające ocenianiu na katechezie

Ocenę z religii ustala się w oparciu o kryteria poznawcze, kształcące i wychowawcze. W wartościowaniu oceny z religii nauczyciel uzupełnia dydaktyczny zakres oceny wymiarem duszpasterskim, czyli ideałem życia chrześcijańskiego.

Elementy wchodzące w zakres oceny z religii:

1. Ilość i jakość prezentowanych wiadomości.
2. Zainteresowanie przedmiotem.
3. Stosunek do przedmiotu.

4. Pilność i systematyczność.
5. Umiejętność zastosowania poznanych wiadomości w życiu.
6. Postawa.

Kontrola i ocena w religii nie dotyczy wyłącznie sprawdzenia wiadomości, lecz także wartościowania umiejętności, postaw, zdolności twórczych, rozwoju zainteresowań, motywacji uczenia się, a głównie kształtowania cech charakteru, woli, odpowiedzialności za swoje czyny, dokładności, wytrwałości, pracowitości, kultury osobistej, zgodności postępowania z przyjętą wiarą.

Ocenie podlegają:

1. Pisemne prace kontrolne obejmujące więcej niż trzy jednostki lekcyjne (zapowiedziane z wyprzedzeniem), kartkówki. Uczniowie (oraz zainteresowani rodzice) mają prawo do wglądu w pisemne prace kontrolne. Nauczyciel ma prawo do niepodawania terminu prac kontrolnych, jeżeli uczniowie dezorganizują proces oceny osiągnięć przez absencję, ucieczki z lekcji itp.
2. Odpowiedzi ustne. (praca w grupie, ocenę może otrzymać uczeń lub cała grupa)
3. Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórek itp.
4. Praca domowa.
5. Pacierz: ocena ze znajomości podstawowych prawd wiary zdobywana podczas odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
6. Zeszyt: sprawdzany podczas odpowiedzi i według decyzji nauczyciela.
7. Pilność, systematyczność, postawy, umiejętności i osiągnięcia ucznia.
8. Przygotowanie do poszczególnych katechez.
9. Korzystanie z Pisma św., podręcznika i innych materiałów katechetycznych.
10. Zaangażowanie w przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości szkolnych o charakterze religijnym, zaangażowanie w przygotowanie gazetek szkolnych, udział w konkursach religijnych, współpraca ze wspólnotą parafialną.
12. Inne umiejętności, cechy lub osiągnięcia wskazujące na możliwość oceniania.

Ad. 4. Prawa i obowiązki ucznia i katechety

Uczeń ma obowiązek:

- Prowadzić zeszyt przedmiotowy.
- Zaliczyć wszystkie sprawdziany i testy.
- W razie nieobecności na sprawdzianie lub teście zaliczyć pracę w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły.
- Poprawić ocenę niedostateczną w ciągu tygodnia od otrzymania wyników sprawdzianu wiedzy.

Dodatkowo uczeń może:

- za prace typu: projekty, albumy, prezentacje multimedialne uzyskać dodatkowe oceny (od dobrej do celującej po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem),
- za zajęcie I, II, III miejsca lub wyróżnienia w konkursach religijnych otrzymać ocenę celującą;
- za bardzo dobre wyniki nauczania, zajęcie najwyższych miejsc lub wyróżnień w konkursach przedmiotowych z religii (np. Konkurs Biblijny, Olimpiada Teologii Katolickiej) na etapie dekanalnym, diecezjalnym, ogólnopolskim otrzymuje ocenę celującą śródroczną lub roczną.

Katecheta ma obowiązek:

- powiadomić ucznia o sprawdzianie lub teście na 1 tydzień przed terminem;
- sprawdzić prace pisemne w ciągu 2 tygodni, z wynikami testu zapoznać rodziców w czasie konsultacji, wywiadówek, dni otwartych;
- udzielać informacji rodzicom (prawnym opiekunom) oraz uczniom na temat prac pisemnych i postępów ucznia.

Katecheci dostosowują wymagania do indywidualnych możliwości ucznia, uwzględniając opinie i orzeczenia wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Przy stwierdzonych rodzajach dysfunkcji:

1. W przypadku dysortografii:
  - Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej.
2. W przypadku dysgrafii:
  - Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie przedmiotowym oraz na testach i kartkówkach.
  - Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.
  - Uczeń z głęboką dysgrafią może zaliczyć sprawdzian w formie odpowiedzi ustnej.
3. W przypadku dysleksji:
  - Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
  - Wydłużanie czasu pracy.
  - Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.

Oceny bieżące stanowią o śródrocznej i rocznej ocenie ucznia. Powiadomianie rodziców o ocenach ich dzieci odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami w Wewnętrzny Systemie Oceniania.

Ad. 5. Wymagania programowe i kryteria oceniania

Na ocenę celującą uczeń:

Wymagania ponadprogramowe

- Wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza program religii własnego poziomu edukacji.
- Prezentuje wiadomości powiązane ze sobą w systematyczny układ.
- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią przedmiotową i inną.
- Włącza się w prace pozalekcyjne, np. w przygotowanie gazetek religijnych, montaż scenicznych, pomocy katechetycznych itp.
- Uczestniczy w konkursach wiedzy religijnej.
- Twórczo uczestniczy w życiu parafii np.: należy do organizacji i ruchów katolickich, uczestniczy w pielgrzymkach itp.
- Jego pilność, systematyczność, zainteresowanie, stosunek do przedmiotu nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Poznane prawdy wiary stosuje w życiu.

Na ocenę celującą mogą wskazywać również inne indywidualne osiągnięcia ucznia, kwalifikujące do tej oceny.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń:

- Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- Właściwie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska bez ingerencji nauczyciela.
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.
- Wykazuje dobrą znajomość pacierza.
- Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
- Aktywnie uczestniczy w religii.

- Jego postępowanie nie budzi żadnych zastrzeżeń.
- Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- Chętnie i systematycznie uczestniczy w życiu parafii.
- Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.
- Stara się być świadkiem wyznawanej wiary.

O ocenie bardzo dobrej mogą decydować również inne indywidualne osiągnięcia ucznia, kwalifikujące do tej oceny.

Na ocenę dobrą uczeń:

- Opanował materiał programowy z religii.
- Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska wskazane przez nauczyciela.
- Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych inspirowanych przez nauczyciela.
- Podczas wypowiedzi nie popełnia rażących błędów stylistycznych.
- Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- W zeszycie posiada wszystkie notatki i prace domowe.
- Podczas lekcji wykorzystuje określone pomoce (podręcznik, zeszyt i inne).
- Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- Jest zainteresowany przedmiotem.
- Włącza się w przeżycia i dynamikę roku liturgicznego.
- Wykazuje się dobrą umiejętnością stosowania zdobytych wiadomości.
- Jego postawa nie budzi wątpliwości.
- Stara się być aktywny podczas lekcji.

O ocenie dobrej mogą decydować także inne indywidualne osiągnięcia ucznia, kwalifikujące do tej oceny.

Na ocenę dostateczną uczeń:

- Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, które łączy w logiczne związki.
- Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- Potrafi – przy pomocy nauczyciela – wykorzystać zdobyte wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych.
- W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- Prezentuje małą kondensację wypowiedzi.
- Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- W jego zeszycie występują sporadyczne braki notatek i prac domowych.
- Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.

Na ocenę dostateczną mogą wskazywać również inne indywidualne cechy, postawy i braki obserwowane u ucznia.

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- Luźno wiąże ze sobą wiadomości programowe.
- Prezentuje mało zadawalający poziom postaw i umiejętności.
- Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- Wykazuje brak podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy, wykazuje niepoprawny styl wypowiedzi, ma trudności z wysławianiem się.
- Prowadzi zeszyt.

- Posiada problemy ze znajomością pacierza.
- Wykazuje poprawny stosunek do religii.
- Jego uczestnictwo w celebracjach roku liturgicznego budzi zastrzeżenia.

Na ocenę dopuszczającą mogą wskazywać również inne indywidualne cechy, postawy i braki obserwowane u ucznia.

Na ocenę niedostateczną uczeń:

- Wykazuje rażąco brak wiadomości programowych.
- Nie potrafi logicznie powiązać podawanych wiadomości.
- Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- Wykazuje zupełny brak umiejętności stosowania zdobytej wiedzy.
- Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- Prezentuje rażąco niepoprawny styl wypowiedzi.
- Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- Nie posiada zeszytu lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- Lekceważy przedmiot.
- Nieodpowiednio zachowuje się na lekcji.
- Wyraża lekceważący stosunek do wartości religijnych.
- Opuszcza lekcję religii.
- Nie prezentuje religijnego wymiaru własnego życia.

O ocenie niedostatecznej mogą przesądzić także inne indywidualne uwarunkowania ucznia, które wskazują na tę ocenę.

Ad. 6. Poprawa oceny

- W przypadku otrzymania ze sprawdzianu oceny niedostatecznej, uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy w terminie ustalonym z nauczycielem, przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.
- W przypadku otrzymania z odpowiedzi ustnej lub kartkówki oceny niedostatecznej uczeń ma prawo do jej poprawienia w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- W przypadku otrzymania niesatysfakcjonującej oceny rocznej istnieje możliwość odwołania się zgodnie z procedurami przewidzianymi w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.

Ad. 7. Przewidywane osiągnięcia uczniów

- Poznanie Jezusa Chrystusa i Jego nauki.
- Opanowanie wiedzy i umiejętności określonych w programie nauczania katechezy na poszczególnych poziomach zgodnie z systemem oceniania.
- Umiejętność odczytania przesłania poznanych fragmentów biblijnych.
- Znajomość omawianych symboli wiary.
- Znajomość religijnych korzeni wybranych elementów kultury polskiej.
- Znajomość okresów liturgicznych i rozumienie ich w kontekście biblijnym i życia chrześcijańskiego.
- Znajomość symboliki liturgicznej.
- Aktywne uczestnictwo w Eucharystii.
- Znajomość istoty sakramentów.
- Zastosowanie wskazań prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych.
- Umiejętność kształtowania własnego sumienia, osobowości, charakteru i postaw w oparciu o prawo Boże.
- Znajomość sposobów i rodzajów modlitwy oraz biblijnych wzorów modlitwy.
- Umiejętność rozwiązywania trudnych sytuacji w duchu chrześcijańskim.

- Umiejętność reagowania na niewłaściwe zachowania.
  - Odczytywanie własnych zadań we wspólnocie: parafialnej, rodzinnej, kościelnej, koleżeńskiej, szkolnej.
  - Zaangażowanie w różne formy apostołstwa.
  - Umiejętność wyrażania własnych opinii.
- Postawa akceptacji i tolerancji.

Ad. 7. System wagowy stosowany w Zespole Przedmiotowym – Religia

1. Ocena semestralna – x 4
2. Praca klasowa – x 4
3. Sprawdzian – x 3
4. Kartkówka/odpowiedź – x 2
5. Zeszyt (oceniany 1 x w semestrze) – x 2
6. Zadanie domowe – x 2
7. Przygotowanie pomocy do zajęć (referat, projekcja multimedialna itp.) - x 4
8. Aktywność na lekcji – x 1
9. Aktywność pozalekcyjna – x 3